

Czerniak amelanotyczny, mało znana forma czerniaka

dr hab. Mirosława Cichorek, prof. GUMed

Zakład Embriologii, Katedra Anatomii, Gdański Uniwersytet Medyczny

Streszczenie:

Charakterystyczną cechą czerniaka jest różna zawartość melaniny w komórkach, dlatego zmiany nowotworowe przybierają barwę od czarnej poprzez brązową, niebieską, aż do białej. Czerniaki z małą ilością barwnika lub jego brakiem (hipomelanotyczne/amelanotyczne) przy badaniu makroskopowym mogą przypominać pierwotne lub przerzutowe zmiany innych nowotworów. Czerniak amelanotyczny jest formą nowotworu występującą stosunkowo rzadko, ale uznawany jest za formę bardziej złośliwą i gorzej rokującą niż forma melanotyczna czerniaka. Szacuje się, iż stanowi on od 2% do 12% wszystkich form czerniaka skóry, ale jest częstą formą czerniaka błon śluzowych i czerniaka skóry u dzieci. Szacuje się iż od 14% do 60% przerzutów stanowi również forma amelanotyczna czerniaka, nawet jeśli forma pierwotna była melanotyczna. Zablockowanie syntezy melaniny prowadzi do mniejszego zróżnicowanie komórek, co sprzyja ich proliferacji, a brak ekspresji antygenów związanych z melanogenezą pozwala unikać rozpoznania i zniszczenia przez limfocyty cytotoksyczne. Zmiany w procesie melanogenezy wydają się dotyczyć głównie postranslacyjnej modyfikacji tyrozynazy, tworzenia melanosomów, ale dokładny mechanizm amelanizacji jest niepoznany. Komórki czerniaka amelanotycznego wykazują podwyższony transport protonów wodoru na zewnątrz, co prowadzi do zakwaszania środowiska zewnętrznego – cecha bardzo wyraźnie obserwowana w hodowlach in vitro. Komórki czerniaka amelanotycznego mają podwyższoną zdolność do glikolizy, co pozwala na adaptację do pogarszających się warunków tlenowych. Z powodu braku systematycznych badań nad biologią czerniaka amelanotycznego powstaje pytanie jakie znaczenie dla biologii czerniaka ma utrata barwnika, w aspekcie klinicznym, dla wyboru sposobu leczenia, prognozy. Obecnie forma ta jest traktowana tak jak czerniak melanotyczny, pomimo obserwowanych różnic.